

1741, brende dette huset ned, og Jens mistenkte nokre bulendingar for å ha vore ufor-siktige med varme når dei var inne og kokte seg mat. Engel Anderson, gift med danske-Silla, var ein av dei som var i retten og vitna den gongen.

I 1750

fekk Jens Hansen fredlyst Håsteinen. Ingen måtte skyte fugl eller kobbe der, ei heller rane egg eller dun. Akkurat dette med dun er nokså interessant, for det viser korleis verdiforholda kan forandre seg med tida. Vi får eit bilete av det i skiftet etter Johannes Olsen i 1731. Der er gjennomsnittleg pris pr. ku 2 1/2 dalar. Men mellom sengkleda finst 2 «æderduns overseng», den eine vart sett til 3 dalar, den andre nesten til 6. Ved første augekast ser det urimeleg ut at ei dundyne kan ha større verdi enn 2 kyr. Men tenkjer vi over den store klasse-skilnaden i samfunnet på den tid, den vesle tilgangen på dun og den store etter-spurnaden frå alt velstands-folket som gjerne ville ha gode dyner, så er det råd å forstå at dyna måtte bli dyr. Det går elles fram av skiftet at leiglendingane i Alden må ha stått seg godt, og det skjønar vi også når dei kunne ha råd til å ligge og kneke i slike dyre dyner.

I 1753

kjem vi til skiftet etter henne Borgny i Alden. Huset i Håsteinen er opp att bygt, og no er det kalla eit stuehus. Jens gifte seg opp att då han var blitt 59 år, og no valde han ei yngre kone. Den første hadde vore 20 år eldre enn han, den andre var 28 år yngre. Ho heitte Karen og var av Zitzelau-slekta i Sauesund, og no vart det 5 born i rekke og rad. To av sønene,

18 og 20 år gamle, drukna då dei kom frå Håsteinen med høylast. Dette er den hendinga som står nemnt under Alden 33 i Askvoll-bøkene, men det skulle stått under 30, for det var desse to som rak ned på Kylpa i 1777 og drukna der. På den tid budde det ikkje folk i Landøy eller Kalvøy, så ingen kunne høyre dei. Ei jente som var med i båten, greidde å kare seg i land, og ho gjekk til Værlandet.

Ein yngre son

av Karen og Jens heitte Bernt, og vårt seinare mykje omtala som Store-Bernt i Alden. Det har vore nemnt at denne Bernt eigna til seg Håsteinen med makt, med di han jaga andre derifrå, men Håsteinen låg under Alden lenge før hans tid. Noko liknande vert også fortalt om Ryksteinen under Høyvik, at dei ein gong i tida skal ha teke den med makt, men det er ikkje heile sanninga. I 1748 vart det på tinget i Sauesund kravt at Høyvik skulle vise papir på at dei åtte Ryksteinen, der dei hadde hus. Dei kunne ikkje vise noko slikt papir, men svara at Ryksteinen alltid hadde lege under Høyvik frå gammal tid. Dette vart ikkje godekte, Ryksteinen vart seld på auksjon, og Høyvik-arane måtte by høgst for å få behalde den. Det kosta dei 9 1/2 dalar, om lag verdien av 3 kyr. Det kom også brev frå København om å få verdsett «de Skiær-Røstenene kaldet», så dei kunne få sin «rettmessige» skatt av dette.

Håsteinen under Alden

I Håsteinen

har stått fleire hus i Gabrieløyna, det har stått hus i Erkøyna, ei 3. øy heiter Husnøyna og ei 4. Andersøyna. Det er vel bra sikkert at det må ha stått hus i Husnøyna når den kan ha fått eit slikt namn, då er det meir usikkert med Andersøyna. Ein husmann Anders Alden er nemnd i 1684, det er kanskje han Andersøyna har fått namn etter, men dette er berre gissing.

Det har budd fastbuande

huslydar i Gabrieløyna, men har det budd ein Erik i Erkøyna? Vi må heilt tilbake til 1624 før vi finn ein Eirik under Alden. Det skulle alltid vere slik uro i det huset som stod i Erkøyna, så det kan også tenkjast at øya er blitt oppkalla etter den Gamle av same namn. Det vert foralt at det huset tidlegare hadde stått som skjenkestove i Kinn, og at ein mann vart drepen i den skjenkestova ein gong. Sidan vart det slik uro i huset, og eigaren kvitta seg med det. Omsider hamna det i Håsteinen, men «styggedommen» flytte med. Folk som prøvde å overnatte i hytta, måtte som oftast komme seg derifrå midt på natt. Ein Tomas Hansen fekk ein dult i skuldra då han var i ferd med å komme seg ut ei natt, då vende han seg til den usynlege og roppte: «Slær du og mann?» Ein gong

hadde rodd i svartestille heile vegen.

Ole Johan Madsen

frå Håvåg, gift 1889, med Karen Sofie Hansdatter Sør-eidet, busette seg i Håsteinen omkring 1900 og budde der til 1920 då dei flytte til Nikøy i Bulandet. Denne familien hadde også ei ku i Håsteinen, familien til Gabriel hadde ikkje hatt det. Ole Madsen var ein drivande kar på sjøen. Frå Håsteinen vart det også kortare utror til felta i nordvest, enn frå Bulandet og Værlandet. Mellom anna var han inne på eit fiske som neppe vert drive lenger, - å fiske kveite på snøre. Ein annan som av og til prøvde det same, slo seg i lag med Ole Madsen ein dag, og desse to kom heim med 5 kveiter på 1 dag, dei hadde fiska med 2 snøre.

A bu i Håsteinen

kunne elles vere risikabelt nok. Ei av konene der ute skulle ein gong ro frå Værlandet til Håsteinen, ho hadde eit barn med seg i båten. Det kom tett skodde og ho rodde forbi Håsteinen. Ho vart oppservert av nokre frå Tviberg som låg og fiska vest av Ryksteinen. Dei skjønna situasjonen, rodde etter henne og fekk stanse henne før det var seint. Til vanleg var det sikkert hardt nok å vere husmor i Håsteinen, men den gongen var ho truleg glad for å komme heimatt til Gabrieløyna.

S. J. L.

kvantum for fiske til konsum neste år.

Havforskningsdirektoratet vil gjere nye granskingar i vinter.

Unntak ein bagatell

Unntaka i inntektsstoppen er i grunnen som dråpar i havet og dei fortener knapt den merksemda dei har fått. Dei unntaka det er gjort framlegg om, er rekna til å utgjere 0,8 prosent av løna. Til samanlikning er t.d. medlemskontingenten i Jern og Metall 1,5 prosent av løna, sa stortingsrepresentant Thor-Eirik Gulbrandsen (A) på eit møte i Skien tysdag kveld.

Også byråkratane skal lære betre norsk

Som ein lekk i arbeidet for å få fram eit leseleg og skjønleg mål i styringsverket, kom det for ei tid sia ei bok, skriven av professor Finn Erik Vinje, med rettleiing i korleis bok-målet kan bli meir folkeleg og nå fram til vanlege folk. Aukande krav etter meir nynorsk frå styringsverket, og skortande norskkunnskap frå folk som søker postar der det vert kravt at dei skal meistra nynorsk, gjer det turvande å betra norskopplæringa. Det er no vedteke å gi ut ei nynorsk utgåve av boka til professor Vinje, som då vil få namnet Betre norsk.

Døve-internat-skule på Vestlandet

I framlegget til statsbudsjett for 1980, vil Kyrkje- og Undervisningsdepartementet ta stode til spørsmålet om det skal byggast ein internat-skule for døve og høyrsevlekka på Vestlandet, opplyste statsråd Kjølvs Egeland i Stortinget onsdag.

Det bør etablerast eit opplærings- og servicetilbod i Bergen for høyrsevlekka i Ho. og Hogn og Fjordane

Del største øyane i Håstelenen.

Kroken

Botnaskj

Lambholmen

Svartskjera

Kv

Kalvøyna

Draget

Bolten

Andersøyna

Hatlemannsflua

Hellersøyna

jera

Drogeskjeret

Kråka

Landøyna

**Dette området heiter
Kylpa**

Leiaskjeret

Melværrånen

**Skjæret Kvelve. Det var truleg her 2
brødre, 18 og 20 år, drukna i 1777**

Melva